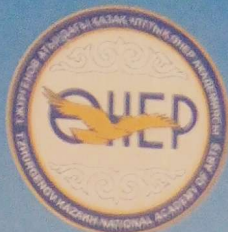

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ
Т.ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ

Алаш партиясы мен Алаш Орда үкіметінің 100-жылдығына арналған
“Алаш қозғалысы және рухани жаңғыру: идеялық бірлігі мен тарихи
сабақтастығы”

атты Халықаралық ғылыми-практикалық конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы қ.

15 қараша, 2017ж

МАТЕРИАЛЫ

Международной научно-практической конференции

“Движение Алаш и духовное возрождение: идейное единство и
историческая преемственность”

посвященной 100-летию партии “Алаш” и правительства Алаш Орды.

15 ноября, 2017

г.Алматы

MATERIALS

of International scientific - practical conference

“Alash Movement and spiritual renewal: Ideological unity and
Historical Continuity”

dedicated to the 100 anniversary of Alash party and Alash Orda goverment.

November 15, 2017

Almaty

DOIЖ 94(574) (063)
КБК 63.3 (5кз)
А39

Р ШАДЫҚ АЛҚА

редактор

Нүсіпжанов Әлімжан Әлімұлы Нұрғалиқызы
педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор,
«Қазақстан» газеті редакторы сiнiрген қайраткерi»

Бас редактордың орынбасарлары:

Амирбеков Шарипбек Агабаевич

сақаттану ғылымдарының докторы, профессор

Алимжанова Алия Шарабековна

философия ғылымдарының кандидаты, профессор

Редакциялық алқа мүшелері

Кулышанова Арман Айыпбековна

тарих ғылымдарының кандидаты, профессор

Удербаяева Ляззат Дулатовна

сақаттану магистрі

Тауенов Канатбек Ергазыевич

тарих магистрі

А39 «Алаш қозғалысы және рухани жанғыру: идеялық бірлігі мен тарихи сабақтастығы» атты Халықаралық ғыл.-практ. конф. Материалдары. = «Движение Алаш и духовное возрождение: идейное единство и историческая преемственность»: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. = materials of the International scientific-practical conference «Alash Movement and spiritual renewal: Ideological Unity and Historical Continuity» – Алматы, 2017. – 252 б. = Алматы, 2017. – 252 с. = Алматы, 2017. – 252 p.

ISBN 978-601-265-275-8

«Алаш қозғалысы және рухани жанғыру: идеялық бірлігі мен тарихи сабақтастығы» атты Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарында «Алаш» партиясының тәуелсіздік идеясы және ұлттық сананы қалыптастыру мәселесі бiлiм беру бағдарламалар кешенi мен Қазақстан Республикасының жастар саясаты саласында iске асып отырған қазiргi Қазақстанның рухани жанғыруы және ұлттық кодты сақтау тұғырнамаcы ретiнде зерттеледi.

В материалах Международной научно-практической конференции «Движение Алаш и духовное возрождение: идейное единство и историческая преемственность» исследуются вопросы идеи независимости и формирования национального сознания партии «Алаш» как платформы духовного возрождения современного Казахстана и сохранения национального кода, которые нашли свое воплощение в комплексе образовательных программ и в сфере молодежной политики Республики Казахстан.

In the materials of the International Scientific and Practical Conference “Alash Movement and spiritual renewal: Ideological Unity and Historical Continuity”, questions of the idea of independence and the formation of the national consciousness of the “Alash” party as a platform for spiritual revival of modern Kazakhstan and the preservation of national code, which found their embodiment in a complex educational programs and in the field of youth policy of the Republic Kazakhstan.

В.В.Дубога	Работа по развитию речевых навыков школьников в контексте гуманитарного образования.....	142
О.В.Светлова, А.В.Кисс	Лингвокультурологический аспект современного гуманитарного образования.....	142
Тауенов К.Е., Жумагулов М.О.	Модернизации и продвижения национальных интересов Казахстана во внешней политике.....	145
Д.Д.Удербасева	Акмеология как наука о творческой совершенности человека и специалистов.....	149
Г.Д.Алдабергенова	К вопросу о функциях языка.....	155
Ә.Ә.Бияздыкова	«Бак-даулет, ырыздық» базалық концептісінің мағыналық-ақпараттық өрісі.....	159
Р.С.Турбекова, Е.Б.Чекина	Современные формы обучения русскому языку в национальном университете.....	162
А.Ж.Сарсембаева	Профессионально-ориентированное обучение русскому языку студентов творческих специальностей.....	165
Н.А.Алматова	Подбор текстов для аудирования в преподавании русского как неродного.....	169
А.Е.Султанова	Особенности обучения игре на гобое.....	172
С.Б.Мұсабаев	Жоғары оқу орындарындағы Тәуелсіз Қазақстан тарихының оқыту мәселелері.....	174
А.Т.Ысқақова, Е.Е.Хайрушева	Об обучении студентов языку специальности.....	178
Ә.Ж.Байелді, Г.Ж.Баялиева	Оқу мәтіндерін жіктеу мәселелері.....	181
Г.Ш.Акимбекова	Тілді үйретудегі нейролингвистикалық бағдарламаның тиімді жолдары.....	184
Д.Б.Аманжолова, Н.Ж.Шаймерденова	Тюркско-славянское языковое взаимодействие: опыт работы над проектом словаря и перспективы исследования.....	187
А.Е.Саденова, Е.Р.Игнатова, Д.С.Толмачева	Шет тілін меңгеруде ерекшеліктері.....	191

Обучение пониманию научного текста предполагает обогащение специальными знаниями и проблематикой специальности, навыками и умениями конспектировать текст (составлять план, тезисы, аннотацию, реферат и т.п.), а также анализировать композицию и стиль текста — тип научной речи или способ научного изложения.

Последние достижения лингвистики и методики преподавания русского языка как иностранного позволили углубить понимание роли и места научного текста в работе над языком специальности. Методика преподавания русского языка при материале научного текста, на материале языка специальности позволяет в первую очередь своей ориентированностью опираться на текст как на высшую коммуникативную единицу обучения.

В последние десятилетия проблема отбора и классификации текстов, используемых при обучении языку специальности, все чаще поддается в поле зрения преподавателей-практиков, создающих учебные пособия по русскому языку на материале текстов по специальности. В работах монографического характера, намечающих возможные пути отбора и классификации текстов, отмечалась необходимость разграничения текстов по сфере коммуникации и по их функциям. Так, например, указывалось, что такие типы высказываний, как «описание (какого-либо явления, предмета или материала, процесса, опыта, лабораторной работы), повествование (об открытии закона или явления), рассуждение (о выводе формулы, закона), из которых складываются тексты любой дисциплины научно-технического и естественно-научного циклов, — вполне приемлемая и целесообразная форма методической организации учебного материала» [1, 35]. Е.И. Мотина выделяет еще два способа изложения информации: определение понятия об объектах и сообщение [2, 31].

Своеобразный принцип классификации текстового материала реализован в учебном пособии по практическому курсу русского языка для факультета философии и политологии [3], где текст выбран в качестве основной единицы организации материала, и ему подчиняется описание всех других единиц, функции которых выявляются в тексте.

Анализ ряда других учебных пособий по русскому языку, в которых основной единицей организации материала также избран текст, показывает, что зачастую классификация текстов достаточно произвольно базируется на том, какие навыки и умения будут развиваться на базе текстов.

Таким образом, проблема отбора и классификации текстового материала при обучении языку специальности решается в настоящее время неоднозначно.

Классификация текстов позволяет определить важнейшие их характеристики: 1) тематика и проблематика текстов; 2) жанр текста; 3) устные и письменные тексты; 4) тексты-диалоги.

Рассмотрим подробнее перечисленные характеристики текстов.

При организации занятий по обучению студентов языку специальности весьма важно проанализировать тематику специальных текстов, выявить, какие классы объектов преимущественно рассматривает та отрасль науки, язык которой будет выбран в качестве основы при обучении языку специальности. Тематика учебного пособия по русскому языку на материале текстов по специальности не может и не должна полностью дублировать тематику текстов специального учебника, но основные, базовые темы, а также темы, представляющие собой наибольшую языковую трудность для студентов, должны быть представлены в соответствии с логикой развития основного специального курса.

Наряду с определением темы текста студенты должны уметь вычленять в нем поднимаемые проблемы, формулировать его идею. Под проблемами понимаются основные вопросы, которые рассматриваются в тексте. Идея текста — главная мысль, определяющая его содержание, раскрытие, решение поднятых автором основных

Преподаватель-русист должен научиться методически целесообразно использовать всеми охарактеризованными выше текстами. Однако при этом условия проведения обучения языку специальности будут отличаться современным уровнем развития методики преподавания русского языка как второго языка.

Литература

1. Митрофанова О.Д., Одинова Г.Б. Структура научно-го текста и обучение монологической речи. – М., 1998.
2. Мотина, Е.И. Язык и специальность: лингвотекстовые основы обучения русскому языку студентов-нефилологов. – М., 1983.
3. Хайрушева Е.Е., Жусанбаева А.Т. Профессионально ориентированный русский язык. Учебное пособие для студентов ФФил. – Алматы, 2012.
4. Лебедева Н.В. Практикум по обучению речевой деятельности. – М., 2001.

ОКУ МӘТІНДЕРІН ЖІКТЕУ МӘСЕЛІЛЕРІ

Ә.Ж. Байтәлі

Алматы Мемлекеттік университеті,

Алматы қаласы

Г.Ж. Байтәлі

Қорқыт Ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университеті,
Қызылорда қаласы.

Abstract

The article deals with texts' typology, peculiarities of topics and the principals of using them as origin. Nowadays it is significant for teachers to know the role of texts in learning process and choosing them, using the principles of analyzing the text, that are very important parts in methodology. And it considers the questions like is it necessary to use and define the types of texts for those teachers who teach the audiology with another language. These problems will be discussed in this article.

Key words: theory of text, text for reading, typology of text, methodology.

Елімізде тәуелсіздік алғаннан кейін тілді оқытудың жаңа бағыты пайда болды. Елімізге әртүрлі елдерден тілді оқытуға, оқуға арналған түрлі оқулықтар келді. Ғалымдарымыз шетелге шықты. Міне осы жаһандану процесі педагогика ғылымына да үлкен өзгерістер мен жаңалықтар әкелді. Тілді үйренудегі соңғы уақыттарда өте көп көңіл бөлініп, түрлі пікірлер тудырып жүрген тақырыптардың бірі – оқу мәтіндері. Жалпы «Мәтін теориясының» лингвистикалық тұрғыдан қарастырыла бастауы XX ғасырдың 50-70 жылдарына тән [1; 7]. Ал қазіргі кезеңдегі педагогика ғылымы жалпы мәтін теориясынан оқу мәтіндерін бөлек алып өз алдына қарастырып жүр.

Дегенмен, оқу мәтіндерін біржақты қарастыра алмаймыз. Оқу мәтіннің негізінде лексикалық және грамматикалық материалдарды қамтып, тіл үйренушіні оқуға, сөйлеуге үйрету мақсаты жатыр.

Мәтін дегеніміз – біріншіден ең жоғарғы оқыту бірлігі, екіншіден әлеуметтік-мәдени құзіреттілікті қалыптастырудың формасы. Мәтіннің сөйлеп, қарым-қатынас жасауды үйренудегі басты бағыт-бағдар беруші қызметі тілді үйренуші үшін орасан зор. Бұл тұста мәтіннің өзге тілді үйренуде жүйелілікке, тілдік ерекшеліктерді тереңірек түсінуге типізер пайдасы мол. Өйткені, кейде «Мәтінді оқытпай-ақ тек ауызша сөйлеуге үйретсе берейік» деген пікірлер естіледі. Бұл қате пікір деп білеміз.

Ал тіл үйренушіні мәтін арқылы тез сөйлетудің бірден-бір жолы мәтінмен жұмысты сөйлеу әрекетіне көп бағыттау қажет. Бұл үшін:

- Тілдік тәжірибесіне көп бағыттау қажет. Бұл үшін: